

Przydziały uprawnień do emisji dla polskich hut szkła po 2012 roku

Hutnictwo szkła w Polsce

Polski przemysł szklarski to przeszło sto przedsiębiorstw a Polska jest szóstym producentem szkła w Europie. Około jedna trzecia firm eksploatuje instalacje które ze względu na zdolność produkcyjną przekraczającą 20 ton na dobę posiadają pozwolenia zintegrowane i uczestniczą w systemie handlu emisjami.

Sposób powstania benchmarków dla przemysłu szklarskiego

Proces ustalania listy benchmarków dla przemysłu szklarskiego polegał na próbie stworzenia jak najmniejszej liczby wskaźników obejmujących jak największą część produkcji branży. Prace prowadzone były przez służby i konsultantów KE we współpracy z przedstawicielami branży szklarskiej, głównie w oparciu o historyczne dane o emisjach z instalacji i tworzone z nich krzywe benchmarku. Krzywe te zostały przekazane przez europejskie organizacje producentów szkła, zweryfikowane przez niezależnych konsultantów i wykorzystane przez KE.

Zgodnie z metodyką opracowaną przez Komisję benchmarkami nie zostały jedynie objęte grupy produktów dla których liczba instalacji w skali UE i łączna ich produkcja oraz emisja są zbyt małe aby wyznaczyć wskaźnik emisyjny, a odmienny charakter samego produktu i bardzo znaczące różnice w emisyjności nie pozwoliły na ich włączenie do ustanawianych benchmarków (np. szkło gospodarcze, szkło płaskie walcowane¹). Taki sposób tworzenia wskaźników dla sektora wyklucza więc możliwość dalszego rozszerzania listy produktów i instalacji objętych danym wskaźnikiem.

Benchmarki dla przemysłu szklarskiego

Polski przemysł szklarski jest mocno zróżnicowany. W kraju działają instalacje wszystkich typów dla których na potrzeby przydziału uprawnień po 2013 roku² przewidziano w prawie Unii Europejskiej odrębne wskaźniki emisyjne (benchmarki), to znaczy:

- produkujące opakowania (słoje i butelki) ze szkła kolorowego,

¹ W pierwszej propozycji konsultantów KE sposobu przydziałów dla sektora - raporcie ECOFYS dla Komisji Europejskiej opublikowanym 3 listopada 2009 przewidziano na przykład jeden benchmark dla całości szkła płaskiego. W toku dalszych prac udowodniono jednak, że zgodnie z metodyką przyjętą przez KE możliwe jest jedynie ustalenie benchmarku dla szkła typu float stanowiącego przeważającą część produkcji, natomiast nie można stosować go do szkła płaskiego walcowanego (odmienny produkt, duża różnica emisyjności, tylko około 10 stosunkowo niewielkich instalacji w UE).

² Zgodnie z Decyzją Komisji z dnia 27 kwietnia w sprawie ustanowienia przejściowych zasad dotyczących zharmonizowanego przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji w całej Unii na mocy art. 10a dyrektywy 2003/87/WE. Decyzja ta jest także określana jako Decyzja CIM's, lub CIM's - (Community-wide Implementing Measures – Wspólnotowe Środki Wykonawcze).

- produkujące opakowania (słoje i butelki) ze szkła bezbarwnego³,
- produkujące szkło typu float,
- produkujące wyroby z ciągłych włókien szklanych⁴,
- produkujące wełnę mineralną (w tym wełnę szklaną).

Informacje dotyczące poszczególnych wskaźników, rodzajów produkcji i granic instalacji zostały umieszczone w poradniku Komisji Europejskiej *Guidance Document n°9 on the harmonized free allocation methodology for the EU-ETS post 2012. Sector-specific guidance*. Tłumaczenie fragmentów poradnika odnoszących się do przemysłu szklarskiego zamieszczamy na kolejnych stronach.

Pozostałe produkty polskiego hutnictwa szkła

Należy podkreślić, że znacząca część polskich firm sektora szklarskiego uczestniczących w systemie handlu emisjami produkuje wyroby których nie da się zakwalifikować do żadnej z grup dla których wyznaczono benchmarki. Są to między innymi:

- szkło płaskie walcowane (m.in. szkło ornamentowe⁵),
- szkło gospodarcze (np. szklanki, kieliszki oraz inne wyroby stołowe i artystyczne),
- opakowania ze szkła wysokobezbarwnego⁶ – niektóre opakowania spożywcze i małe opakowania typu flaconnage,
- szkło specjalne (niejednorodna grupa produktów obejmujące różnorodne rodzaje szkła spełniające z reguły bardzo specyficzne wymagania jakościowe).

Dodatkowo należy podkreślić różnorodność produkcji szkła w Polsce i stwierdzić, że obejmuje ona także wyroby ze szkła specyficzne tylko, lub głównie dla naszego kraju, np. pojemniki na znicze.

Rozdział uprawnień emisyjnych instalacjom produkującym wymienione powyżej rodzaje szkła na okres po 2012 roku będzie odbywać się z wykorzystaniem sposobu wyliczania przydziału alternatywnych wobec benchmarków (tak zwane podejście fall back, lub metody rezerwowe). Podkreślić należy, że dla instalacji które nie zostaną objęte benchmarkami ustalenie przydziału w oparciu o dane historyczne o zużyciu gazu ziemnego przemnożone przez wskaźnik dla paliwa podany w Decyzji KE² oraz dane o emisjach procesowych jest jedyną możliwą do zastosowania w praktyce metodą⁷. Podczas prac nad wyznaczaniem benchmarków potwierdzono, że w przypadku przemysłu

³ W Polsce produkowane są także opakowania ze szkła wysokobezbarwnego oraz szkło płaskie inne niż szkło float dla których zgodnie z Decyzją przewidziano inny sposób przydziału uprawnień. Bardziej szczegółowe informacje znaleźć można w stanowisku europejskiego przemysłu szklarskiego ze stycznia 2010 roku „CPIV position paper on the design of CO2 benchmarks and fall back options under the ETS for the glass sector. ”; <http://www.feve.org./images/stories/pdf2010/cpiv%20proposal%20for%20benchmarking%20vdef.pdf>; na stronach 4 – 9 opisano sektor szkła opakowaniowego z uwzględnieniem produktów nie objętych benchmarkami, na stronach 12 – 18 można znaleźć informacje dotyczące szkła float i szkła walcowanego.

⁴ W przypadku włókien szklanych nie było możliwe wyznaczenie benchmarku, który objąłby całość instalacji. Dlatego wskaźnik odnosi się do szkła wytopionego na potrzeby produkcji włókien. Szczegółowo opisano to w poradniku Komisji Europejskiej *Guidance Document n°9 on the harmonized free allocation methodology for the EU-ETS post 2012. Sector-specific guidance*.

⁵ W Unii Europejskiej produkowane są (przynajmniej) dwa typy szkła płaskiego: szkło walcowane i szkło float, co potwierdza także obowiązujący dokument BREF dla sektora (np. w części 1.4.2 Produkty i rynki). Tłumaczenie dokumentu można znaleźć w serwisie Ministerstwa Środowiska IPPC Polska <http://ippc.mos.gov.pl/ippc/?id=40> w części Tłumaczenia Brefów - BAT w przemyśle szklarskim.

⁶ Sposób rozróżnienia opakowań wysokobezbarwnych od opakowań objętych benchmarkami opisano szczegółowo w poradniku Komisji Europejskiej *Guidance Document n°9 on the harmonized free allocation methodology for the EU-ETS post 2012. Sector-specific guidance*.

⁷ Wielkości te są standardowo monitorowane na potrzeby systemu handlu emisjami.

szklarskiego nie da się zastosować przydziału bazującego na wskaźniku emisyjności opartym na cieple.

Szkło wytopione i wyroby gotowe w kontekście przydziału uprawnień

Cześć benchmarków emisyjnych dla przemysłu szklarskiego odniesiona została do szkła wytapianego (płynnego szkła opuszczającego piec szklarski), a część do gotowych wyrobów – wyrobów zapakowanych, lub gotowych do sprzedaży. Rozróżnienie takie jest nowością w sektorze szklarskim, gdyż do tej pory z reguły zarówno monitoring, jak i przydział uprawnień bazowały z reguły na wytopie szkła.

Przydział na podstawie benchmarku bazującego na szkło wytopionym dotyczy szkła float i włókien szklanych. Zaletą takiego podejścia jest nie tylko zgodność z dotychczasową praktyką, ale także odniesienie do wartości rutynowo monitorowanej w zakładach.

Przydział na podstawie benchmarku odniesionego do produktów gotowych dotyczy typowych opakowań szklanych i wełny mineralnej. Według Komisji Europejskiej zaletą takiego podejścia ma być odniesienie do rzeczywistej efektywności instalacji z punktu widzenia emisji dwutlenku węgla. Trzeba jednak zauważyć, że w takim przypadku nie wszystkie dane o produktach niezbędnych do wyznaczenia przydziału dla instalacji były dotychczas przesyłane do KASHUE-KOBIZE i weryfikowane na potrzeby systemu handlu emisjami.

Podział na podinstalacje

W części zakładów przemysłu szklarskiego objętych systemem handlu produkuje się więcej niż jeden produkt. Sytuacja ta dotyczy nie tylko większych instalacji – nawet w części firm eksploatujących jeden piec produkuje się więcej niż jeden typ produktu, w tym produkty wymagające odmiennego traktowania w ramach Systemu Handlu Emisjami po 2012 roku⁸. Przykładowo w ramach jednej instalacji produkowane mogą być zarówno bezbarwne i kolorowe opakowania szklane, czy też szkło gospodarcze i opakowania szklane. Zgodnie z metodyką wprowadzoną na potrzeby handlu emisjami po 2012 roku oznacza to konieczność wyznaczenia większej liczby podinstalacji - osobnych podinstalacji dla różnych produktów objętych benchmarkami lub produktu objętego benchmarkiem oraz podinstalacji wytwarzającej emisje procesowe i objętej wskaźnikiem emisyjności opartym na paliwie.

Związek Pracodawców „Polskie Szkło” reprezentuje polski przemysł szklarski od 2003 roku. Podejmowanie wspólnych projektów związanych z ochroną środowiska jest jednym z celów statutowych i obszarów największej aktywności organizacji. Jednym z organów ZPPS jest Rada Naukowa, Związek jest także współorganizatorem corocznych konferencji naukowo - technicznych „Przemysł Szklarski” .

Informacje zawarte w niniejszym dokumencie są zgodne z zapisami prawa Unii Europejskiej i ustaleniami reprezentacji przemysłu szklarskiego z przedstawicielami KE. Opisane podejście do wyznaczania przydziałów jest wspólne dla firm sektora szklarskiego z całej Europy (reprezentowanych zarówno przez związki krajowe, jak i federacje grupujące producentów szkła różnych rodzajów – Glass for Europe, FEVE, GlassFibreEurope, European Special Glass Association i European Domestic Glassware.

⁸ Chodzi tu zarówno o różne produkty objęte benchmarkami, jak i podejściem fall-back (metodami rezerwowymi).